

"Early" Yom Haatzmaut- Has the "DAY" changed?/Yehoshua Grunstein

הודעה משמחת מהרב...

תפילה חגיגית של יום חג העצמאות "ביום" ה' אייר ע"פ פסקי הרבנים מרנן ורבנן סולובייציק וגורן זצוק"ל וכדעת הגרצ"ה שכטר שליט"א, וגם הראשל"צ הגר"מ אליהו זצ"ל ועוד.
עם ההלל בניגונים וכו' בשעה 8 בבוקר בביה"כ.... **כולם** מזמנים.
בברכת השם וידידות ישראל!
להתראות בשמחה ובששון

Introduction

https://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_Declaration_of_Independence...An invitation was sent out by messenger on the morning of 14 May telling recipients to arrive at 15:30 and to keep the event a secret. **The event started at 16:00 (a time chosen so as not to breach the sabbath)**....

http://www.historama.com/online-resources/articles/israel/story_israel_first_independence_day_14_may_1948.html...Meanwhile, Wallisch was in a panic: he had to organize the event **before sundown - for 4pm** - the following day, Friday, **for if the ceremony ran late into the start of the Sabbath, no Jewish leader would sign the Declaration** (as this would be against religious custom on a Sabbath).

A] Rabbinic Fast Days=No inherent importance/sanctity to the actual "DATE"

1) Fast of Gedalya

ירמיהו מ"א-ג-ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל גדליהו בן אחיקם המצפתה...ויקם ישמעאל בן נתניה ועשרת האנשים אשר היו אתו ויכו את גדליהו...בחרב וימת ...

הרד"ק [שם א']- ובר"ה נהרג גדליהו בן אחיקם וקבעו התענית במוצאי ר"ה מפני שהוא י"ט אבן עזרא [זכריה פרק ח"י"ח]- אם כן נהרג גדליהו בראש השנה , על כן קבעוהו ביום השלישי, או קיבלו ככה מפי האבות הקדושים.	מסכת ראש השנה דף י"ח עמוד ב - צום השביעי - זה שלושה בתשרי , שבו נהרג גדליהו בן אחיקם.
ה"ט"ז [אוי"ח, הקדמה תקמ"ט]- הב"י הביא דברי רבינו ירוחם [נתיב י"ח/ב], וז"ל; ג' בתשרי שבו נהרג גדליהו אמרו בר"ה נהרג ונדחה תעניתו ליום חול עכ"ל. ולפ"ז, היה נראה דאם יש מילה בצ"ג, דאין בעל הברית מתעני עד הלילי כמ"ש... בעל ברית אינו משלים בט"ב שחל בשבת ונדחה ליום א' וי"ל דשאני ... משא"כ, בצ"ג דפעם הראשון דחוהו וגזרו להתענות ביום ג' לעולם חל הגזירה לעולם בשוה ואין נראה לנו הדחייה :	תלמוד ירושלמי, מסכת תענית ד-ה- צום השביעי זה ג' בתשרי יום שנהרג בו גדליהו בן אחיקם.

2) The other Fast Days

זכריה ח"י"ח-ג"ט; ויהי דבר יקוק צבאות אלי לאמר: כה אמר יקוק צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו
מנחת חינוך[מצוה שא] - דד' צומות הללו מדברי קבלה אין נקבע להם יום מיוחד; **י' טבת או ט"ב וכדומה, רק הדברי קבלה הוא על אלו החדשים דבטבת ותמוז ואב ותשרי מחויבים להתענות בהם יום אחד, אבל לא נתייחד יום מיוחד**, רק איזה יום שרוצה יוכל להתענות רק באלו החדשים, וראיה לדבר דבפסוק אינו מבואר איזה יום כלל, רק "צום הרביעי וצום החמישי וצום העשירי" דהיינו החדשים אבל לא באיזה יום.

3) Chanukah + Purim

מסכת שבת כ"ג עמוד א' - יום ראשון - הרואה מברך שתיים, ומדליק מברך שלש. מכאן ואילך - מדליק מברך שתיים, ורואה מברך אחת. מאי ממעט? ממעט זמן. וכ"פ **השו"ע** [אוי"ח תרע"ו].

המאירי [בית הבחירה מגילה ד...]-יש שמגלגל חיוב זמן ביום מצד אחר והוא מפני יום טוב...ואע"פ שבסוכות יש זמן על הסוכה ועל היום טוב... מ"מ אין דבריהם כלום, שכל שאין שם כוס לקדוש אין בו זמן ... והרי אין זה דומה אלא לחנוכה שיש זמן על ההדלקה ולא על היום , אלא שלא נאמר זמן ביום אלא על המגלה	המאירי [שבת כ"ג]- מי שאין לו להדליק, ואינו במקום שאפשר לו לראות, י"א שמברך לעצמו שעשה נסים ושהחינו בלילה א', ושעשה נסים בכל הלילות, והדברים נראים
האג"מ [אוי"ח אקס]: "...אלא ודאי שלא נתקן בחנוכה ובפורים זמן על היום, כיון שאין בהימים קדושה , ורק על מצוה דהדלקה וראיה נתקן גם ברכת הזמן	

❖ **שולחן ערוך** [אוי"ח הלכות מגילה ופורים סימן תרצג/ב]-אומר: על הנסים...הגה: ואם לא אמרו, אין מחזירין אותו

- ❖ **שולחן ערוך [או"ח הלכות מגילה ופורים סימן תרצו/ד]** - כל דברי אבילות נוהגים בחנוכה ופורים. הגה: ... ויש אומרים שאין אבילות נוהג בפורים, לא ביי"ד ולא בט"ו (הרא"ש ומנהגים), וכן נוהגין; ואפי' אבילות יום ראשון נדחה מפני פורים אבל דברים שבצנעה, נוהג; ואף על פי שאין נוהג אבילות בפורים, עולה לו למנין שבעה ימי אבילות כמו שבת.
- ❖ **שולחן ערוך או"ח הלכות מגילה ופורים תרצ"ו/ח** - מותר לישא אשה בפורים. הגה: בין בל"ד בין בט"ו. **הסבר המשנ"ב** [כ"ח] - ולא דמי לחג דכתיב "ושמחת בחגיך" ולא באשתך, משא"כ בפורים.

B] Precedents of Pushing off a Rabbinic Holidays/Fast Days

1) Purim on Shabbat

מסכת מגילה ה עמוד א' - אמר רב: מגילה בזמנה קורין אותה אפילו ביחיד, שלא בזמנה בעשרה... ומי אמר רב הכי? והאמר רב יהורה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: פורים שחל להיות בשבת = ע"ש זמנם... אלא מאי ע"ש זמנם? לאפוקי מדרבי דאמר, הואיל ונדחו עיירות ממקומם יידחו ליום הכניסה, קמ"ל דע"ש זמנם

הרמב"ם (מגלה וחנוכה א"י) - אין קוראין את המגילה בשבת גזירה שמא יטלנה... לפיכך, אם חל זמן קריאתה בשבת מקדימין וקוראין אותה קודם השבת, ושואלין ודורשין בהלכות פורים באותה שבת כדי להזכיר שהוא פורים.

<p>רש"י [ד"ה י"ערב שבת זמנם הוא"] - ... הואיל ותיקנו להך חכמי ישראל שאחר כנסת הגדולה להקדים משום דרבה - הרי הוא לנו כיום זמן הקבוע מתחלה לכל דבריו, ואף על פי שהוא שלא בזמן - הוי בזמן.</p>	<p>הטורי-אבן [שם] - בזמנו: כיון דאסור בהספד ותענית, וחייב בשלוח מנות ואיכא משתה ושמחה יתירא = אפי' קורא ביחיד ש"ד, דנהי דבקריאה זו ליכא משום פרסומא, אפ"ה איכא פרסומא ניסא בהני מילי אחריני דאמרן, אבל שלא בזמנה, דמותר בהספד ותענית וא"צ לשלוח מנות... א"כ ליכא פרסומא ניסא כלל אי לא קרא בעשרה... לפיכך שלא בזמנה אפי' חל בשבת דקורין בע"ש אע"ג דכ"ע קורין בע"ש ליכא ביחיד משום פרסומא ניסא כיון דאין נוהגים בו כל הני מילי דאמרן עד בזמנה שהוא יום השבת</p>	<p>המ"ב [ח"צ/ס"א/ג] - או דמתרמי יום ט"ו בשבת דצריכין המוקפין להקדים ולקרואו בע"ש... בודאי צריך לקבץ עשרה לקריאתו, ... דאי ליכא עשרה לא יברכו המוקפין עליה:</p> <p>הסבר שער הציון [ג"ט] - אף דבזה הכל קורין בערב שבת, מכל מקום הואיל ודחוי הוא מזמנו המיוחד לו לא הוציאוהו חכמים משאר שלא בזמנו</p>
---	--	--

מסכת מגילה ד עמוד ב' - מגילה בשבת לא קרינן, מאי טעמא? אמר רבה: הכל חייבין בקריאת מגילה (ובתקיעת שופר), ואין הכול בקיאי במקרא מגילה, גזירה שמא יטלנה בידו וילך אצל בקי ללמוד, ויעבירנה ארבע אמות ברשות הרבים. והיינו טעמא דשופר, והיינו טעמא דלולב. רב יוסף אמר: מפני שעניניהן של עניים נשואות במקרא מגילה

"מועדי יהודה וישראל", הרב זולדן, פרק כא/עמ' 323-328 בשם השפת אמת והרב צבי פסח פרנק - המחלוקת היא האם היום נשאר בשבת, אלא שמקדימין את קריאת המגילה בלית ברירה [רבה] לעומת הסברה שאם כבר נעקר, אזי הכל נעקר [רב יוסף].

2) Tisha Bav on Shabbat

שולחן ערוך [או"ח תקנ"א/ד] - ואם חל תשעה באב ביום ראשון או בשבת ונדחה לאחר השבת,

מותר בשתי השבתות, בין שקודם התענית בין שאחרינו.	ויש מי שאומר שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו,
---	--

תוספתא תענית ג' - חל ט' באב בשבת... אוכל אדם ושותה... ואינו מונע עצמו מכלום"

<p>הרמ"א [שם] בשם האו"ז - ויש אוסרים תשמיש המטה, וכן נוהגין (טור בשם ר"י ואגור ומנהגים). [השל"ה] - התיר לאשה שליל טבילתה חל בשבת לטבול ולשמש; החיי אדם - התיר ל"בא מן הדרך".</p> <p>השו"ע [או"ח תקנ"ט/ט] - ט' באב שחל להיות בשבת ונדחה ליום ראשון, בעל ברית מתפלל מנחה בעוד היום גדול, ורוחץ, ואינו משלים תעניתו שיום טוב שלו הוא.</p> <p>רעק"א [הגהותיו שם] - יש להתיר לחולה קצת ומעוברת שיש מיחוש קצת לאכול באותו ט' באב שנדחה וכ"פ המג"א (שם, במ"ב י"ד בשמו) - חיה תוך ל' וחולה שאין בו סכנה יכולה לאכול.</p>	<p>הרא"ש/הרמב"ן/המאירי/רבנו ירוחם ועוד - אינו מונע עצמו אפילו מדברים שבצינעה, וכ"פ השו"ע [או"ח תקנ"ד/י"ט]. הגר"א.</p> <p>הסבר שו"ת הרשב"א [א/תק"ח] - "נראה לי שאין נוהג בו שום אבילות... דלגמרי עקרוה מתשיעי ואוקמוה ומעיקרא היה ראוי לקבעו בעשיירי כדאיתא התם.</p> <p>מ"ב [כ] - ואם חל ט"ב בשבת אומרים אב הרחמים, וכתב הפמ"ג די"ל דג"כ מזכירין נשמות.</p> <p>רמ"א [או"ח תקנ"ג/ב] - ונהגו שלא ללמוד בערב תשעה באב מחצות ואילך, כ"א בדברים המותרים בתשעה באב; ולכן אם חל בשבת אין אומרים פרקי אבות, (מהרי"ל ומנהגים) וכן לא יטייל ערב תשעה באב.</p> <p>מ"ב [שם ט'] - דקודם חצות מותר בלימוד תורה אפילו כשחל בשבת.</p>
--	--

קטן שהגדיל ביום א' -

<p><u>שׁוֹׁת אַבְנֵי נֹזֵר</u> (אוי"ח תכ"ו) - תלה בשאלה זו.</p>	<p><u>צ"א</u> (ט/כ"ז) ע"פ <u>ת' התעוררות תשובה</u> (א/קמו) / <u>שׁוֹׁת דַּבְרֵי מַלְכֵי אֱל</u> (ה/קל) - קטן שגדל בעשירי באב <u>חייב</u>, משום שעשירי באב הוא יום התענית העיקרי ואינו תשלומין</p>
---	---

הרב גורן, [יתורת השבת והמועד], במאמר "יום

העצמאות ויום ירושלים שחלים להיות בשבת", עמ' 446-

432, שם עמ' 442]-... **לכן אין לשנות מסדרו**

של חג, כשחל ה' באייר להיות בשבת.

אלא כל הברכות, ההלל ההודיות והתפילות שנקבעו לחג העצמאות ייאמרו בעיצומו של יום הנס, בליל שבת וביומו של ה' באייר, כפי שפסקנו בשנת תשמ"א בו חל ה' באייר בשבת.¹

הנחמתו:

הרבנות הראשית התקינה את ה'

באייר כיום חג והודיה והשינויים se

הקדמה/דחייה הם מאוחרים מתקנה

לו, ואין בהם כוח לפטר. ראיתו [בין

השאר]; הר"ן [מגילה א. בדפי ה"ט, ד"ה וי]

ביחס לשינויי הזמנים בין הפריטים

"מלקטים פכריים.

רק כיום הנס יש חובת אמירת הלל.

[לדג'ט' - המאירי בפסחים ק"ז, א; "כל יחיד

שארעתהו צרה, ונגאל הימנה, רשאי לקבוע הלל

לעצמו באותו יום בכל שנה".]

פכריים - eflien - היום/אמר חובות

החג נותרו בשבת.

הוא ראה בתיקי הרבנות הראשית שגם

הרבנים הרצוג ועוזיאל התלבטו בבעיה

זו והכריעו שלא להיזיז את אמירת ההלל

מזמנו ביום ה' באייר.³

הרב יעקב אריאל [יום העצמאות שחל בשבת או בע"ש, 'תחומין' ח, עמ' 59-66];

הנחמתו:

פכריים - השאירו רק חלק מהדברים בשבת אך יכלו לעשות כרצונם וכן אנו. באיתו -

כשט' באה חל בשבת, רוב הלכותיו נאקרו לחלוטין משבת.

דווקא היה חל ees חילוף שבת בקריאת המגילה אך את החס היה קיים באצוות האחרות

היו מניחים את כולם.

הוא חולק על כך שמתקני ה' אייר כיום הודאה לא הסכימו להצוות שהיו אח"כ - "...הנה

ראינו שרבה ביאר את גזרת קריאת מגילה בשבת משום העברת ד' אמות. אע"פ שהיא

גזרה מאוחרת יותר. בכל זאת נחשב ע"ש לזמנה העיקרי של קריאת המגילה, כמו שכתב

רש"י..." הואיל ותיקנו להם חכמי ישראל שאחר כנסה"ג להקדים משום דרבה הרי הוא לנו

כיום זמן הקבוע מתחילה לכל דבריו, ואע"פ שהוא שלא בזמן הוי כזמנו. "... ועוד, מתקני

התקנה לא חששו בתחילה לחילול שבת. אולם אחרי שנוכחו לדעת שמתקנתם עלולה

להוצר חלילה קלקלה חזרו בהם. וא"כ י"ל שאדעתא דהכי לא תיקנו...נמצא שהתיקון

להקדים את יום העצמאות ליום ה' הוא התקנה הראשונה והמקורית.

טע אט מתקני התקנה סברו כן, החס נקבע על ידי הדור הנכחתי; "... ועוד, תקנות

מסוג זה של קביעת יו"ט שייכות לדור שלם. בחנוכה נאמר " לשנה אחרת קבעום ועשאו

ימים טובים...בפורים נאמר "בתחילה קבעוה בשושן ולבסוף בכל העולם כולו... שלחה

להם אסתר, קבעונו לדורות.... ובמקום אחר, לענין קביעת פורים כיום האסור במלאכה:

"מעיקרא כתיב 'שמחה ומשתה ויום טוב' לבסוף כתיב 'לעשות אותם ימי משתה ושמחה'..."

מכל הנ"ל עולה שהתגבשותו של יו"ט אינו ענין להחלטה חד פעמית.

דברי הטורי-אבן לעזר.

ואוס'י

אבסודגרי - "...נשארה לחוג את חלקה "הדתי" בשבת, ואילו הציבור הרחב - שלא הוא

שדרש הקדמה זו, ואולי אין היא נוחה לו, ורק אולץ להקדים את החגיגות בגלל לחצה של

הרבנות - דווקא הוא צריך לחוג את היום שלא בזמנו".

דת ומד'נה - "...ההפרדה בין הציבור הדתי והציבור הכללי בחגיגת היום יש בה פתח

להפרדה בין הדת והמדינה, דבר הסותר את כל עיצומו של יום העצמאות...הרצ"י קוק זצ"ל

היה נוהג להדגיש...שעובדה זו גופא שיום העצמאות הוקדם רשמית ליום ה' כדי למנוע

חילול שבת היא קידוש ה' של המדינה לעיני כל העמים. וא"כ גם חובת ההלל וההודאה

צריכה להיות ביום ה'."

למעשה [מודל ט' באב שנדחה]:

הלל ביום שנחגג בגלל 2 הסיבות הנ"ל.

תחנון ביום ו/הזכ"נ בשבת- להקל ולהימנע מאמירתם..." אי אמירת תחנון דיה

כדי לקבוע יו"ט עפ"י חז"ל, ואין בקריאת ההלל ביום ה' משום עקירה גמורה של

היום ממקומו, גם למי שחושש לכך".

אב הרחמים-אומרים דווקא באייר.

הוספת הרב דרור פיקסלר [גליון "צהר", ל"א, "יום עצמאות וה' באייר כשני חגים: אזרחי ודתי"] - "בשנת

תשנ"ד חל ה' באייר בשבת, אך בבית הכנסת "קוממיות אברהם" בתל-אביב, המקום שבו

הרב גורן כיהן כרב, קיימו את כל תפילות החג ביום חמישי. שאלתי אותו מדוע הוא אינו

נוהג כפסיקתו, והוא ענה לי שהעם לא קיבל את הדברים.

¹ אמנם בתחילה חשב הרב גורן שיש לומר הלל וכו' ביום שבו חוגגים את הטקסים האזרחיים - 'שנה בשנה' שנת תשל"ד, וכן בספרו של פרופ' נחום דקובר, "הלכות יום העצמאות ויום ירושלים".

² יום שיש, י"ד באדר - קוראים את המגילה +מתנות לאבינונים; בשבת, ט"ו באדר - מוסיפים בקריאת התורה למפטיר את הקריאה המיוחדת לפורים, ומוסיפים בתפילה ובברכת המזון "על הנסים"; ביום ראשון, ט"ז באדר - סעודת פורים ומשלוח מנות.

³ ראה הרב שמואל כ"ץ, "הרבנות הראשית ויום העצמאות", בתוך: הרבנות הראשית לישראל שבעים שנה לייסודה, ירושלים תשס"ב, ח"ב עמ' 861-

בית – המדרש הגדול "קוממיות אברהם" מיסודו של מרן הרב הראשי שלמה גורן זצוק"ל

סדרי יום הזכרון לחללי צה"ל ויום העצמאות תשס"ד

ההחלטה לדחות ביום אחד את יום הזכרון לחללי צה"ל ואת יום העצמאות עומדת בניגוד מפורש להחלטות הרבנות הראשית לישראל בשנים עברו ובראשן פסקיו של מרן הרב הראשי הרב גורן זצ"ל שלהם אנו מחוייבים. מרן הרב זצ"ל קבע כי חובת אמירת הלל בברכה הינה ביום ה' באייר ולא ביום אחר (המעוניינים יכולים לעיין בפסק המפורט והמנומק בספרו של מרן הרב זצ"ל "תורת השבת והמועד" המצוי בספריית בית המדרש, בעמוד 432 במאמרו בשם "יום העצמאות ויום ירושלים שחלים להיות בשבת"). אולם השנה, יום ה' באייר נקבע כיום הזכרון לחללי צה"ל וקיים קושי אנושי ומונן לחנוג ביום כזה. מאיזך אין כל בסיס הלכתי לאמירת הלל בברכה ביום ה' באייר.

אשר על כן, לאחר הייעוצות בפוסקים וגדולי תורה המקובלים עלינו, הוחלט כי אנו נקיים את סדרי יום העצמאות ביום ה' באייר אולם במגבלות שונות. לפיכך סדרי התפילה בבית המדרש יהיו כדלקמן:

יום א', ד' באייר תשס"ד:

19:15 התכנסות לתפילת חג, תפילת ערבית, ברכת שהחיינו ואמירת הלל השלם בשם ובמלכות. אמירת ההלל תסתיים קודם לתחילתו הפורמלית של יום הזכרון בשעה 20:00.

יום ב', ה' באייר תשס"ד:

07:00 מנין אחד לתפילת שחרית. ייאמר הלל בברכה אולם ללא שירה מתוך כבוד לנופלים במערכות ישראל.

20:00 תפילת ערבית חגיגית. לאחר התפילה ייאמרו פרקי התהילים הכלולים בהלל.

יום ג', ו' באייר תשס"ד:

07:00 מנין אחד לתפילת שחרית. לא ייאמר תחנון וייאמרו פרקי התהילים הכלולים בהלל.

הנחלת בית המדרש

מברכת את ציבור המתפללים ואת כל בית ישראל בברכת חג עצמאות שמח לגאולה שלמה במהרה בימינו